

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจในการพัฒนาอำเภอเบตง จังหวัดยะลา ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในบทที่ผ่านมา เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยทั้ง 3 ข้อ ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ แล้วนั้น ในบทนี้ จะเป็นการสรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายและข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป ซึ่งจะสรุปผลการศึกษาเป็นข้อๆ ตามวัตถุประสงค์ดังนี้

5.1. สรุปผลการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในอำเภอเบตง จังหวัดยะลา

ตามที่ได้วิจัยได้แบ่งบริการ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่ให้บริการในอำเภอเบตง จังหวัดยะลา เป็น 13 ประเภท ตามทฤษฎีที่ได้กล่าวไปแล้วในบทที่ 2 ผู้วิจัยใช้ค่าสัมประสิทธิ์ของค่าคงที่ ในแบบจำลองการให้บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทั้ง 13 แบบจำลอง เป็นเกณฑ์ในการแบ่งความต้องการใช้บริการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในอำเภอเบตง จังหวัดยะลา จากผลการศึกษาในหัวข้อที่ 4.1 สามารถแบ่งการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในอำเภอเบตง จังหวัดยะลา ที่นักท่องเที่ยวต้องการใช้มากไปหาน้อย ได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ประเภทการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่นักท่องเที่ยวมีความต้องการใช้บริการมากกว่าร้อยละ 50 ของนักท่องเที่ยวทั้งหมดประกอบด้วย

- 1) บริการเดินป่า ปีนจักรยาน ปีนเขา ชมธรรมชาติ นักท่องเที่ยวมีความต้องการใช้บริการมากถึงร้อยละ 92.89
- 2) บริการเยี่ยมชมโบราณสถาน นักท่องเที่ยวมีความต้องการใช้บริการร้อยละ 72.13
- 3) บริการอ่านหนังสือ ฟังเพลง ชมงานศิลปะ นักท่องเที่ยวมีความต้องการใช้บริการร้อยละ

68.68

กลุ่มที่ 2 ประเภทการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่นักท่องเที่ยวมีความต้องการใช้บริการประมาณร้อยละ 50 ของนักท่องเที่ยวทั้งหมด ประกอบด้วย

- 1) บริการบ่อน้ำร้อนเบตง
- 2) บริการสปาและเสริมความงาม
- 3) บริการนวดแผนโบราณ
- 4) บริการท่องเที่ยวเชิงศาสนา
- 5) บริการอาหาร โภชนบำบัด
- 6) บริการตรวจสุขภาพ

กลุ่มที่ 3 ประเภทการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่นักท่องเที่ยวมีความต้องการใช้บริการน้อยกว่าร้อยละ 50 ของนักท่องเที่ยวทั้งหมด ได้แก่

- 1) บริการคอร์สบำบัดความเครียด พัฒนาชีวิต โดยนักท่องเที่ยวมีความต้องการใช้บริการเพียงร้อยละ 12.42
- 2) บริการโยคะ สมาธิ ไทชิ ชี่กง โดยนักท่องเที่ยวมีความต้องการใช้บริการร้อยละเพียงร้อยละ 10.93
- 3) บริการแพทย์แผนจีน โดยนักท่องเที่ยวมีความต้องการใช้บริการเพียงร้อยละ 10
- 4) บริการสถานออกกำลังกาย นักท่องเที่ยวมีความต้องการใช้บริการเพียงร้อยละ 8.86

จากผลการศึกษาในข้อ 4.1 ผู้วิจัยพบว่า มีบริการเชิงสุขภาพ 9 ประเภทที่นักท่องเที่ยวมีความต้องการใช้บริการในเชิงสุขภาพ มากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 50 เมื่อเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในอำเภอเบตง จังหวัดยะลา (ส่วนการบริการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่นักท่องเที่ยวใช้บริการน้อยกว่าร้อยละ 50 ถือว่าเป็นการบริการที่นักท่องเที่ยวไม่นิยมใช้บริการ) ในระยะเริ่มต้น ภาครัฐควรให้ความสำคัญ ส่งเสริม ปรับปรุงการบริการ สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ให้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากการท่องเที่ยวทั้ง 9 ประเภทข้างต้น แต่ละประเภทมีศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของอำเภอเบตง ซึ่งจากตารางที่ 5.1 แสดงปัจจัยและผลกระทบส่วนเพิ่มที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในอำเภอเบตง จังหวัดยะลา ในประเภทต่างๆ ทั้ง 9 ประเภทที่ได้กล่าวมาแล้ว โดยสามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 5.1 สรุปปัจจัยและผลกระทบส่วนเพิ่ม (Marginal Effect) ที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ทั้ง 9 ประเภท

ตัวแปร	บริการเดินป่า ปั่นจักรยาน ชมธรรมชาติฯ	บริการเยี่ยมชม โบราณสถาน ชุมชนท่องเที่ยว	บริการอ่าน หนังสือ ฟังเพลง ชมงานศิลปะ	บริการ บ่อน้ำร้อน บ่อน้ำพุร้อน	บริการสปาและ เสริมความงาม	บริการนวดแผน โบราณ	บริการ ท่องเที่ยวเชิง ศาสนา	บริการอาหาร และ โภชนาบำบัด	บริการตรวจ สุขภาพ
สัดส่วนการใช้บริการโดยเฉลี่ย (ร้อยละ)	92.89	72.13	68.68	50.00	50.00	50.00	50.00	50.00	50.00
1. สัญชาติ - ไทย (กลุ่มอ้างอิง : มาเลเซีย)		+9.68		+17.59					
2. เพศ - หญิง (กลุ่มอ้างอิง : ชาย)			-11.76						-12.35
3. อายุ - 30-39 - 40-49 - 50-59 - มากกว่า 60 ปี (กลุ่มอ้างอิง : 20-29)				+17.64 +18.59					
4. ศาสนา - อิสลาม - คริสต์ - ฮินดู - อื่นๆ (กลุ่มอ้างอิง : พุทธ)	-10.09 -11.54 -24.50				-32.92				
5. ระดับการศึกษา - ปริญญาตรี - ปริญญาโท - อื่นๆ (กลุ่มอ้างอิง : มัธยมศึกษา)						+20.25			
							-37.28		
								-15.78	
								-24.09	

ตัวแปร	บริการเดินป่า ปีนฉัตรยาน ชมธรรมชาติป่า	บริการเยี่ยมชม โบราณสถาน ชุมชนท่องเที่ยว	บริการอ่าน หนังสือ ฟังเพลง ชมงานศิลปะ	บริการ บ่อน้ำร้อน เบตง	บริการสปาและ เสริมความงาม	บริการนวดแผน โบราณ	บริการ ท่องเที่ยวเชิง ศาสนา	บริการอาหาร และ โภชนาบำบัด	บริการตรวจ สุขภาพ
6. อาชีพ - เจ้าของธุรกิจ - พนักงานเต็มเวลา - พนักงานต่างเวลา - ว่างงาน - เกษียณ (กลุ่มอ้างอิง: นักเรียน นักศึกษา)							-44.89	+20.22	
7. รายได้ต่อเดือน - 1,501-3,000 ริงกิต - 3,001-4,500 ริงกิต - 4,501-6,000 ริงกิต - มากกว่า 6,000 ริงกิต - น้อยกว่า 15,000 บาท - 15,001 – 30,000 บาท - 30,001- 45,000 บาท - มากกว่า 45,000 (กลุ่มอ้างอิง: น้อยกว่า 1,500 ริงกิต)	+16.69					+15.54 +27.36 +18.77 -30.56 -31.74	+36.03	+16.64 +23.47 +20.24 -25.79	-18.88 -28.97
8. ช่องทางการรับข้อมูล - สื่อ - ครอบครัวและเพื่อน (กลุ่มอ้างอิง: ตัวแทนนำเที่ยว)									-17.64
9. ลักษณะการเดินทางท่องเที่ยว - ท่องเที่ยวกับบริษัทนำเที่ยว - ท่องเที่ยวกับเพื่อน (กลุ่มอ้างอิง: ท่องเที่ยวกับครอบครัว)									-24.47 -27.22

ตัวแปร	บริการเดินป่า ปั่นจักรยาน ชมธรรมชาติ	บริการเยี่ยมชม โบราณสถาน ชุมชนท่องเที่ยว	บริการอ่าน หนังสือ ฟังเพลง ชมงานศิลปะ	บริการ ป้อนำร่อง เบตง	บริการสปาและ เสริมความงาม	บริการนวดแผน โบราณ	บริการ ท่องเที่ยวเชิง ศาสนา	บริการอาหาร และ โภชนาบำบัด	บริการตรวจ สุขภาพ
10. ที่พักแรม - โอนสเดย์ - โฮสเทล - บ้านญาติหรือบ้านเพื่อน - ค่ายพักแรม (แคมป์ปิ้ง) (กลุ่มอ้างอิง: โรงแรม)	+5.74	+17.93 -22.81				-33.28 -35.31	+40.30		
11. ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการท่องเที่ยว - 3,001-4,000 บาท - 4,001-5,000 บาท - มากกว่า 5,000 บาท (กลุ่มอ้างอิง: ต่ำกว่า 3,000 บาท)				+22.31			+17.97	-15.56	

หมายเหตุ: เครื่องหมาย + และ - แสดงผลกระทบส่วนที่เพิ่มหรือลดจากสัดส่วนการใช้บริการโดยเฉลี่ย

ที่มา: จากการศึกษาโดยผู้วิจัย

1) การท่องเที่ยวสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเดินป่า ปีนจักรยาน ปีนเขา ชมธรรมชาติ ในมุมมองของนักท่องเที่ยวเมื่อนักถึงอำเภอเบตง ก็จะหมายถึงการเดินทางไปชมทะเลหมอก ไม่ว่าจะเป็น อัยเยอร์เวง ชุนงซีลีปัดหรือไต้ตัง ที่ได้ชื่อว่าทะเลหมอกเขาร้อยยอด ซึ่งเป็นจุดชมทะเลหมอกแห่งใหม่ของอำเภอเบตง รวมถึงการเดินทางไปชมดอกไม้เมืองหนาวหรือสวนหมื่นบุปผา จากการให้ข้อมูล นักท่องเที่ยวต่างชื่นชอบการมาสัมผัสธรรมชาติ อากาศหนาวในช่วงเช้า รวมถึงชมบรรยากาศทะเลหมอกทั้ง 3 พื้นที่ในอำเภอเบตง ซึ่งปัจจุบัน ในส่วนของทะเลหมอกอัยเยอร์เวง กำลังถูกพัฒนาให้รองรับนักท่องเที่ยวได้มากขึ้นและมี Sky Walk เป็นสะพานที่มีพื้นเป็นกระจกยื่นไปในอากาศเพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาสัมผัสความน่าตื่นตะลึงอีกด้วย จากตารางที่ 5.1 ผู้วิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวที่นับถือศาสนาอิสลามและศาสนาฮินดู จะมีสัดส่วนการใช้บริการลดลง สาเหตุที่นักท่องเที่ยวที่นับถือศาสนาดังกล่าวใช้บริการกิจกรรมการเดินป่า ปีนจักรยาน ปีนเขา ชมธรรมชาติ น้อยลง น่าจะมาจากสาเหตุ ความไม่สะดวกในเรื่องของการแต่งกาย ความไม่พร้อมของอุปกรณ์และเรื่องของเวลาที่ต้องปฏิบัติตามหลักศาสนา เลยทำให้นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีแนวโน้มการใช้บริการที่ลดลง ในขณะที่นักท่องเที่ยวที่เข้าพักโฮมสเตย์ กลับมีแนวโน้มที่จะใช้บริการการท่องเที่ยวประเภทนี้มากขึ้น เนื่องจากโดยส่วนใหญ่การท่องเที่ยวชมธรรมชาติ เดินป่า จะออกแนวผจญภัย ดังนั้นนักท่องเที่ยวที่พักโฮมสเตย์ จะเป็นกลุ่มเดียวกับนักท่องเที่ยวที่รักการผจญภัยด้วยเช่นกัน

2) การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับบริการเยี่ยมชมโบราณสถาน ชุมชนท่องเที่ยว สิ่งแรกเมื่อนักถึงการเยี่ยมชมโบราณสถานกับชุมชนท่องเที่ยว ในอำเภอเบตงคือ อุโมงค์เบตงมงคลฤทธิ์ เป็นอุโมงค์ลอดใต้ภูเขาแห่งแรกในประเทศไทย ซึ่งตั้งอยู่ในตัวเมืองเบตง อุโมงค์ปิยะมิตร อุโมงค์ประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับโจรจีนมาลาया นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้ประวัติศาสตร์ การก่อตั้งพรรคคอมมิวนิสต์ในมาลาया เพื่อต่อสู้กับรัฐบาลมาเลเซีย นอกจากนี้ในส่วนของชุมชนท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวยังคงสนใจเข้ามาท่องเที่ยวหมู่บ้านชาวจีนฮากกา กม. 4 เพื่อศึกษาร่องรอย พื้นเพของชาวจีนกลุ่มแรกๆที่อพยพมาจากประเทศมาเลเซีย มาตั้งถิ่นฐานในอำเภอเบตง เพื่อประกอบอาชีพต่างๆ จากตารางที่ 5.1 พบว่าปัจจัยที่ทำให้ นักท่องเที่ยวสนใจเดินทางมาท่องเที่ยวเยี่ยมชมโบราณสถาน ชุมชนท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นคือ นักท่องเที่ยวสัญชาติไทย จะมีสัดส่วนการใช้บริการเยี่ยมชมโบราณสถาน ชุมชนท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น เนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวชุมชน แหล่งใหม่ที่เกิดจากการสนับสนุนของภาครัฐ เช่น หมู่บ้านฮากกา กม.4 หมู่บ้านจุฬารักษ์พัฒนา 5 เป็นต้น ทำให้นักท่องเที่ยวไทยอยากสัมผัสกับแหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆก่อนใคร ส่วนนักท่องเที่ยวที่พักแรมแบบโฮมสเตย์ จะมีสัดส่วนการใช้บริการเพิ่มขึ้น เนื่องจากนักท่องเที่ยวที่พักโฮมสเตย์ มีความนิยมชมชอบการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวชุมชนอยู่แล้ว และชุมชนท่องเที่ยวโดยมากก็เปิดให้บริการที่พักแบบโฮมสเตย์ ในทางตรงกันข้าม

นักท่องเที่ยวพักแรมที่บ้านญาติหรือบ้านเพื่อน จะมีสัดส่วนการใช้บริการลดลง เนื่องจากเป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้น่าจะเน้นการท่องเที่ยวในเขตเมืองมากกว่า

3) การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพประเภทการอ่านหนังสือ ฟังเพลง ชมงานศิลปะ ในมุมมองของนักท่องเที่ยวการท่องเที่ยวประเภทนี้คือ การได้ถ่ายรูป Street art ที่มีอยู่ทั่วไปในเมืองเบตง ซึ่งในอนาคตอาจจะต้องมีการพัฒนาเพิ่มเติมรูปภาพในลักษณะดังกล่าวต่อเนื่อง โดยอาจจะมีการวาดภาพใหม่ๆ ที่เป็นเรื่องราวเฉพาะที่เกิดขึ้นในอำเภอเบตง ไม่ใช่ภาพ Graffiti ที่มีเรื่องราวใดๆ ที่อธิบายหรือที่มาของเมืองเบตงมากกว่านั้น อาจจะต้องมีการเล่าเรื่องราวของ Street Art ผ่านตัวอักษรหรืออาจจะมีการทำ QR Code Street art แต่ละภาพ เพื่อให้นักท่องเที่ยวสแกน QR Code เพื่อทราบถึงเรื่องราวในภาพว่า มีความเป็นมาและเกี่ยวข้องกับอำเภอเบตงอย่างไร สร้างจุดขายใหม่ให้กับการท่องเที่ยวของอำเภอเบตงในอนาคต และจากตารางที่ 5.1 พบว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวเพศหญิงและ นักท่องเที่ยวที่มีอายุระหว่าง 40-49 ปีและอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป มีความต้องการใช้บริการหรือท่องเที่ยวประเภทชมงานศิลปะลดลง เนื่องจากสถานที่วาดรูป Street Art ในเขตเทศบาลเมืองเบตง อยู่ค่อนข้างไกลกัน ทำให้นักท่องเที่ยวหญิงและนักท่องเที่ยวที่สูงอายุอาจจะไม่สะดวกเดิน ประกอบกับอากาศที่ร้อนในช่วงกลางวัน ทำให้นักท่องเที่ยวไม่ต้องการท่องเที่ยว Street art มากมายนัก อีกทั้ง Street art ในเมืองเบตง เป็น Street art ในแนวทางของ Graffiti ซึ่งไม่ได้สื่อสารความเป็นมาของเมืองเบตง ไม่ได้จับประเด็นเรื่องราวในอดีตของเมืองเบตงมาเล่าผ่านภาพ Street art แบบเมืองอื่นๆ ที่ทำกันเช่น ปีนังหรือสงขลา สตูล ซึ่งในมุมมองของนักท่องเที่ยวอาจจะมองว่า สามารถถ่ายรูป Graffiti แบบนี้ที่ไหนก็ได้ ไม่จำเป็นต้องมาเบตง ในขณะที่ปัจจัยเรื่อง นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียที่มีรายได้ระหว่าง 4,501- 6,000 ริงกิต มีสัดส่วนการใช้บริการเพิ่มขึ้น

ส่วนของบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่นักท่องเที่ยวมีความต้องการใช้บริการประมาณร้อยละ 50 ของนักท่องเที่ยวทั้งหมด 6 ประเภทคือ บริการบ่อน้ำร้อนเบตง, บริการสปาและเสริมความงาม, บริการนวดแผนโบราณ, บริการท่องเที่ยวเชิงศาสนา, บริการอาหาร โภชนบำบัด และบริการตรวจสุขภาพ ซึ่งสามารถอธิบายในแต่ละประเภทได้ดังนี้

4) การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของบ่อน้ำร้อนเบตง จากตารางที่ 5.1 ปัจจัยเชิงบวกที่ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวบ่อน้ำร้อนเบตงมากขึ้นคือ ประการที่หนึ่ง นักท่องเที่ยวสัญชาติไทย เนื่องจากบ่อน้ำร้อนเบตงเปรียบเสมือนจุดขายและเป็นสถานที่ท่องเที่ยวยอดนิยมในอำเภอเบตง ที่ใครมาอำเภอเบตงจะต้องมาเยือน โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวไทยต่างรู้จักบ่อน้ำร้อนเบตงเป็นอย่างดี ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวบ่อน้ำร้อนเบตงมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ประการที่สอง นักท่องเที่ยวทั้งไทยและมาเลเซียในช่วง

อายุ 30-49 ปี มีโอกาสเดินทางมาท่องเที่ยวบ่อน้ำร้อนเบตงเพิ่มขึ้น เนื่องจากช่วงอายุดังกล่าว อยู่ในช่วงหนุ่มสาว วัยกลางคน ยังมีความแข็งแรง สามารถดูแลตนเองได้และระมัดระวังอุบัติเหตุที่เกิดจากสถานที่ได้มากกว่านักท่องเที่ยวที่เป็นเด็กหรืออายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป ที่เดินทางมาบ่อน้ำร้อนลดลง ซึ่งอาจมีความกังวลในเรื่องอุบัติเหตุ และความไม่สะดวกในการใช้บริการบ่อน้ำร้อนเบตง เนื่องจากบ่อน้ำร้อนยังไม่มีทางลาดหรืออุปกรณ์ช่วยเหลือสำหรับผู้สูงอายุ ก่อให้เกิดอุบัติเหตุ เช่นการลื่นล้มได้ ประการที่สาม นักท่องเที่ยวที่เดินทางมากับบริษัทนำเที่ยวและที่มาท่องเที่ยวกับเพื่อน ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวที่มากับบริษัทท่องเที่ยวหรือกับเพื่อน จะนิยมมาท่องเที่ยวบ่อน้ำร้อนเบตง เพราะสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้จะอยู่ในแพคเกจการท่องเที่ยวในเบตงของบริษัทนำเที่ยวอยู่แล้ว ปัจจัยบวกประการสุดท้ายคือ นักท่องเที่ยวที่มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอเบตงมากกว่า 5,000 บาท มีโอกาสใช้บริการบ่อน้ำร้อนเบตงมากขึ้นอีก ทั้งนี้สถานที่ตั้งของบ่อน้ำร้อนอยู่ห่างจากตัวเมืองเบตง ประมาณ 10 กิโลเมตร นักท่องเที่ยวจึงต้องเช่าหรือเหมารถ ทำให้มีค่าใช้จ่ายในการบริการเพิ่มขึ้น ซึ่งนักท่องเที่ยวที่มีความสามารถในการจ่าย จึงสามารถเช่ารถเพื่อเดินทางมายังบ่อน้ำร้อนเบตงได้

ในส่วนของปัจจัยลบที่ส่งผลให้ความต้องการท่องเที่ยวบ่อน้ำร้อนเบตงลดลงคือ ช่องทางการรับรู้ข้อมูลนักท่องเที่ยวกลุ่มที่รับรู้ข้อมูลการท่องเที่ยวจากสื่อและกลุ่มที่รับรู้ข้อมูลจากครอบครัวและเพื่อน ผู้วิจัยพบว่า ข้อมูลที่ได้จากสื่อโดยเฉพาะ Social Media ต่างๆ และจากกลุ่มครอบครัวและเพื่อน มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวบ่อน้ำร้อนเบตง เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นเคยมาท่องเที่ยวบ่อน้ำร้อนแล้ว อาจเกิดความไม่ประทับใจ แล้วกลับไปให้ข้อมูลกับผู้ที่ยังไม่เคยมาเที่ยวในเชิงลบ เช่น เรื่องของความไม่สะอาด การไม่รับบริการดูแลรักษาบ่อน้ำร้อนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ความเสื่อมโทรมของบ่อน้ำร้อน สระว่ายน้ำซึ่งเป็นสระว่ายน้ำร้อนที่ถูกทิ้งร้างหรือแม้กระทั่งโรงแรม รีสอร์ท ที่พักค้างแรมทรุดโทรม ไม่ได้รับการปรับปรุง เมื่อนักท่องเที่ยวได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อและกลุ่มเพื่อน ในลักษณะการบอกต่อกันแบบปากต่อปาก ทำให้ความต้องการท่องเที่ยวในบ่อน้ำร้อนเบตงลดลงไปด้วยเช่นกัน

5) การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพประเภท สปาและบริการเสริมความงาม จากตารางที่ 5.1 พบว่า มี 3 ปัจจัยลบ ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการการท่องเที่ยวประเภทนี้คือ ประการที่หนึ่ง นักท่องเที่ยวที่มีอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป เนื่องจากนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีอายุมาก อยู่ในวัยเกษียณ รายได้อาจจำกัด เลยอดการใช้บริการสปาและบริการเสริมความงามลง หรืออาจจะมีโรคประจำตัว ซึ่งเมื่อใช้บริการสปาอาจจะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตได้เช่น โรคหัวใจ ความดัน โรคที่เกี่ยวกับหลอดเลือด ซึ่งเสี่ยงอันตรายถึงชีวิตได้ ปัจจัยที่สองคือนักท่องเที่ยวที่นับถือศาสนาอิสลาม นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้จะใช้บริการ สปาและบริการเสริมความงามลดลง เนื่องจาก นักท่องเที่ยวที่นับถือศาสนาอิสลามต้องปฏิบัติตามหลักศาสนาอย่างเคร่งครัด หมายความว่า

นักท่องเที่ยวชายที่ต้องการใช้บริการสปาและเสริมความงามจะต้องได้รับการบริการจากผู้ให้บริการเพศชายเท่านั้น ในส่วนของเพศหญิงก็เช่นเดียวกัน ต้องได้รับการบริการจากพนักงานเพศหญิงเท่านั้น ซึ่งไม่สะดวกเพราะพนักงานที่ให้บริการส่วนใหญ่จะเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ปัจจัยที่สามคือ นักท่องเที่ยวชาวไทย โดยเฉพาะกลุ่มที่มีรายได้น้อยกว่า 30,000 บาท มีโอกาสใช้บริการสปาและเสริมความงามลดลง แสดงว่านักท่องเที่ยวไทยที่มีรายได้ต่ำและเดินทางมาท่องเที่ยวในอำเภอเบตง ไม่ได้มีจุดประสงค์มาเพื่อใช้บริการสปาและบริการเสริมความงาม เพราะในอำเภอเบตงไม่มีบริการสปาหรือบริการเสริมความงามที่นักท่องเที่ยวรู้จักหรืออาจจะเกิดจากสาเหตุอื่นเช่น นักท่องเที่ยวอาจจะคิดว่าการมาท่องเที่ยวเบตงควรจะไปเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงอื่นๆ มากกว่าที่จะใช้เวลากับการทำสปาหรือเสริมความงาม

ในส่วนปัจจัยที่สนับสนุนให้มีความต้องการใช้บริการสปาและบริการเสริมความงามเพิ่มขึ้น พบว่าจากการลงพื้นที่ นักท่องเที่ยวที่มีสัญชาติมาเลเซีย เชื้อชาติอินเดีย มีความชื่นชอบการใช้บริการสปาและเสริมความงามเป็นอย่างมาก เพราะการทำสปาจะช่วยให้ผ่อนคลายจากการทำงานหนัก เป็นกิจกรรมการพักผ่อนอย่างหนึ่งที่นักท่องเที่ยวเชื้อสายอินเดียชื่นชอบเมื่อเดินทางมาท่องเที่ยวในอำเภอเบตง

6) การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพประเภทนวดแผนโบราณ จากตารางที่ 5.1 ปัจจัยบวกที่ทำให้นักท่องเที่ยวมีความต้องการใช้บริการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพประเภทนวดแผนโบราณมากขึ้นคือ นักท่องเที่ยวที่นับถือศาสนาคริสต์ และนักท่องเที่ยวมาเลเซียที่มีรายได้ระหว่าง 3,000 ถึง 4,000 บาท ซึ่งนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้อาจจะเป็นนักท่องเที่ยวที่ยังไม่เคยมีประสบการณ์การใช้บริการนวดแผนโบราณมาก่อน มีความอยากลองใช้บริการ ทำให้มีความต้องการใช้บริการในคนกลุ่มนี้สูงขึ้น ในขณะที่ปัจจัยลบที่มีผลทำให้ความต้องการใช้บริการนวดแผนโบราณลดลงคือ นักท่องเที่ยวไทยที่มีรายได้ 15,000-45,000 บาท และกลุ่มที่รับรู้ข่าวสารข้อมูลการท่องเที่ยวจากครอบครัวและเพื่อน รวมทั้งนักท่องเที่ยวที่อาศัยบ้านเพื่อนหรือโฮมสเตย์เป็นที่พัก จะมีแนวโน้มการใช้บริการนวดแผนโบราณลดลง เนื่องจากอาจเกิดจากภาพลักษณ์ของการนวดแผนโบราณในอำเภอเบตง ในมุมมองของนักท่องเที่ยวไทยมีภาพลักษณ์ไม่ดี อาจมีการบริการแอบแฝง เลยไม่ใช้บริการ โดยเฉพาะเมื่อเดินทางกับครอบครัว อีกทั้งผู้ที่พักแรมแบบโฮมสเตย์ ซึ่งจะอยู่บริเวณนอกเขตเทศบาลเมืองเบตง เช่น บริเวณตำบลอัยเยอร์เวง ซึ่งในบริเวณนั้น ไม่มีสถานที่ให้บริการนวดแผนโบราณ

7) การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพประเภทการท่องเที่ยวเชิงศาสนา เนื่องจากในอำเภอเบตง เป็นเมืองพุทธวัฒนธรรม ประกอบไปด้วยชาวไทยเชื้อสายไทย เชื้อสายจีน และชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม ดังนั้นในพื้นที่อำเภอเบตง จึงมีศาสนสถานในศาสนาต่างๆเป็นจำนวนมาก เช่น วัดพุทธธาธิวาส ที่มีพระมหาเจดีย์พระพุทธธรรมประกาศ รวมถึงยังมีวัดนิยามหายานอีกหลายวัด ยกตัวอย่างเช่น วัดโพธิสัตว์เจ้าแม่กวนอิมเบตง ในส่วนของ

ปัจจัยบวกที่ทำให้นักท่องเที่ยวมีความต้องการท่องเที่ยวเชิงศาสนาในอำเภอเบตงคือ นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียที่มีรายได้มากกว่า 4,501 ริงกิตขึ้นไปและนักท่องเที่ยวที่มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวระหว่าง 3,001-4,000 บาท และมากกว่า 5,000 บาทขึ้นไป นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีกำลังซื้อ ซึ่งอาจจะชอบเข้าวัด ทำบุญ บริจาคเงินให้กับวัด สำนักสงฆ์ ศาลเจ้าหรือมูลนิธิต่างๆ ปัจจัยที่สองที่ทำให้นักท่องเที่ยวมีความต้องการเดินทางท่องเที่ยวเชิงศาสนามากขึ้นคือ นักท่องเที่ยวที่พักอาศัยแบบโฮสเทล สาเหตุที่นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ต้องการท่องเที่ยวเชิงศาสนาเพิ่มขึ้น เนื่องจาก โฮสเทลในเทศบาลเมืองมีไม่กี่แห่ง ซึ่งโฮสเทลทั้ง 2 แห่งของเบตงคือ โปโต้ โฮสเทลและเดอะเทรน เบตง แคปซูล อยู่ใกล้วัดและศาลเจ้าทั้งสิ้น มีความเป็นไปได้ที่นักท่องเที่ยวที่พักแรมแบบโฮสเทล จะอาศัยการเดินทางเท้าท่องเที่ยว แล้วเข้าไปท่องเที่ยวในวัดหรือศาลเจ้าในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น

ในส่วนของปัจจัยลบที่มีผลต่อความต้องการใช้บริการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ประเภทการท่องเที่ยวเชิงศาสนาคือ นักท่องเที่ยวที่นับถือศาสนาอิสลาม มีความต้องการท่องเที่ยวประเภทนี้ลดลง เนื่องจากในอำเภอเบตง ส่วนใหญ่เป็นชุมชนที่นับถือศาสนาพุทธ ทั้งเชื้อสายไทยและเชื้อสายจีน มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาพุทธมากกว่าศาสนาอิสลาม ทำให้นักท่องเที่ยวที่นับถือศาสนาอิสลามมีสถานที่ท่องเที่ยวทางศาสนา น้อย ทำให้ใช้บริการ การท่องเที่ยวประเภทนี้ลดลง ปัจจัยที่สองคือ นักท่องเที่ยวที่ว่างงาน มีโอกาสใช้บริการท่องเที่ยวเชิงศาสนาลดลง สาเหตุอาจจะมาจาก คนกลุ่มนี้อาจจะให้ความสำคัญหรือให้ความสนใจกับการท่องเที่ยวในสถานที่อื่นๆ ในอำเภอเบตง มากกว่าที่จะมาเที่ยววัดหรือสถานที่ท่องเที่ยวทางศาสนา

8) การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ประเภทการท่องเที่ยวเชิงอาหาร เบตงถือว่าเป็นอำเภอหนึ่งที่มีชื่อเสียงเรื่องอาหาร ไม่ว่าจะเป็นไก่เบตง เคหยุก ผักน้ำ หมี่เบตง กบฏูเขา ปลาจีน ยังไม่นับรวมถึงผลไม้ ที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียเช่น ทูเรียน ส้มโชกุน ซึ่งนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวเบตงต้องลิ้มลองอาหารเหล่านี้ จากตารางที่ 5.1 พบว่าปัจจัยเชิงบวกที่มีผลต่อความต้องการใช้บริการ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ประเภทการท่องเที่ยวเชิงอาหารคือ พนักงานล่วงเวลา (Part-time) มีแนวโน้มการใช้บริการ การท่องเที่ยวเชิงอาหารในเบตงเพิ่มขึ้น เนื่องจากพนักงาน part time อาจจะมองว่า ตัวเองมีรายได้เพิ่มขึ้น จึงบริโภคมากขึ้น สอดคล้องการนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียที่มีรายได้มากกว่า 3000 ริงกิตขึ้นไป มีแนวโน้มการใช้บริการ การท่องเที่ยวเชิงอาหารมากขึ้นเช่นกัน เนื่องจากว่า เบตงมีชื่อเสียงในเรื่องของอาหารจีนในหมู่นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย ดังนั้น เมื่อนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในเมืองเบตง ก็ให้ความสนใจลิ้มลองอาหารพื้นถิ่นของเบตงด้วยเช่นเดียวกัน ปัจจัยต่อมาคือ นักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีความต้องการใช้บริการการท่องเที่ยวเชิงอาหารน้อย เนื่องจาก นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้อาจจะให้ความสนใจกิจกรรมการท่องเที่ยวในสถานที่ต่างๆของอำเภอเบตง มากกว่าที่จะสนใจเรื่องอาหารการกิน

ในส่วนของปัจจัยเชิงลบที่ทำให้นักท่องเที่ยวสนใจการท่องเที่ยวเชิงอาหารน้อยลงคือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีรายได้น้อยกว่า 15,000 บาท และนักท่องเที่ยวที่ได้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวผ่านสื่อ ผ่านครอบครัว และเพื่อน ซึ่งสาเหตุที่ทำให้การท่องเที่ยวเชิงอาหารของนักท่องเที่ยวทั้ง 2 กลุ่มมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากอาหารที่ขึ้นชื่อของเบตง ไม่ว่าจะเป็นเคหาหยก ไก่เบตง กบภูเขา ปลาจีน มีราคาค่อนข้างแพง เมื่อเทียบกับรายได้ของนักท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ ไม่ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวเชิงอาหาร

9) การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ประเภทการบริการตรวจสุขภาพ ในมุมมองของนักท่องเที่ยวอาจจะมีหลายความหมายเช่น การตรวจสุขภาพคือ การเดินทางมารักษาโรคในประเทศไทย หรือการที่นักท่องเที่ยวมาเลเซีย เชื้อสายจีน เดินทางเข้ามาซื้อสมุนไพรต่างๆในอำเภอเบตง เพื่อนำไปทำยาจีน บำรุงร่างกาย รักษาโรค จากตารางที่ 5.1 ปัจจัยเชิงลบที่ทำการใช้บริการ การบริการตรวจสุขภาพคือ นักท่องเที่ยวเพศหญิงจะมีโอกาสใช้บริการตรวจสุขภาพลดลง ในส่วนของนักท่องเที่ยวมาเลเซียที่มีรายได้มากกว่า 6000 ริงกิต จะมีโอกาสใช้บริการลดลง เนื่องจากนักท่องเที่ยวมาเลเซียที่มีรายได้สูง เลือกที่จะกลับไปใช้บริการตรวจสุขภาพที่มาเลเซียมากกว่า เพราะมีความต่อเนื่องในการตรวจรักษามากกว่าเลือกใช้บริการตรวจสุขภาพในประเทศไทย ส่วนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีรายได้น้อยกว่า 15,000 บาท จะใช้บริการลดลง เนื่องจากนักท่องเที่ยวไทยที่มีรายได้น้อย ส่วนใหญ่ไม่ได้มีเป้าหมายการเดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อใช้บริการตรวจสุขภาพ นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวกลุ่มที่ได้รับข้อมูลการท่องเที่ยวจากสื่อจะมีโอกาสใช้บริการลดลงเช่นกัน โดยมีโอกาสการใช้บริการลดลง

จากการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทั้ง 9 ประเภทที่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในอำเภอเบตง จังหวัดยะลา มีความต้องการใช้บริการ หลังจากรายงานวิจัยฉบับนี้เผยแพร่แล้ว หน่วยงานภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบแล้วว่า ความต้องการของนักท่องเที่ยวเป็นอย่างไร ปัจจัยอะไรบ้างที่ส่งเสริมหรือบั่นทอนให้นักท่องเที่ยวมีความต้องการหรือโอกาสใช้บริการน้อยลงในแต่ละประเภทของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ผู้ที่มีอำนาจหรือส่วนเกี่ยวข้องจำเป็นต้องปรับปรุง เปลี่ยนแปลงให้สถานที่ท่องเที่ยวเหล่านั้น ให้อยู่ในสภาพพร้อมที่จะรองรับนักท่องเที่ยว เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในอำเภอเบตงมากขึ้น สามารถสร้างรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่เพิ่มขึ้น

5.2. สรุปผลการศึกษาค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวมาเลเซียที่เต็มใจจะจ่ายเพื่อบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในอำเภอเบตง จังหวัดยะลา เพื่อนำรายได้ที่เกิดขึ้นไปพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในอำเภอเบตง จังหวัดยะลา

ผลการศึกษาในส่วนนี้เป็นการศึกษาอุปสงค์เพื่อบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและมาเลเซีย จากความเต็มใจจ่ายของนักท่องเที่ยวเพื่อบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแต่ละประเภท โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ส่วน ส่วนแรกเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่สามารถได้จากกลุ่มตัวอย่างด้วยสถิติเชิงพรรณนา เพื่อให้ทราบถึงภาพรวมของความเต็มใจจ่ายของนักท่องเที่ยวเพื่อบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพโดยรวมและความเต็มใจจ่ายเพื่อบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในแต่ละประเภท

ส่วนที่สองเป็นผลวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อแสดงให้เห็นปัจจัยที่ส่งผลให้ความเต็มใจจ่ายสำหรับบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมีมูลค่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และส่วนที่สามคือการประมาณการมูลค่าความเต็มใจจ่ายเพื่อบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมากท่องเที่ยวในอำเภอเบตง จังหวัดยะลา โดยอาศัยตัวแบบสมการถดถอยเชิงเส้นหลายตัวแปร ผลการศึกษาโดยสรุปทั้งสามส่วน มีดังนี้

1) ความเต็มใจจ่ายเพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในอำเภอเบตง จังหวัดยะลา พิจารณาจากการเลือกใช้บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในอำเภอเบตง จังหวัดยะลาของนักท่องเที่ยวแต่ละราย และค่าบริการกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในลักษณะเดียวกันที่นักท่องเที่ยวเคยใช้จ่ายในอดีต จากการสำรวจข้อมูลนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่าง 400 คน ผู้วิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในอำเภอเบตง มีความเต็มใจจ่ายเพื่อบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเฉลี่ย 2,587.8 บาทต่อคนต่อครั้ง โดยกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่นักท่องเที่ยวมีความเต็มใจจ่ายสูง คือ บริการตรวจสุขภาพ และบริการคอร์สบำบัดความเครียด ซึ่งมีค่าบริการเฉลี่ยที่ 1,588.7 บาทและ 1,462.5 บาทตามลำดับ แต่กิจกรรมดังกล่าวมีการให้บริการน้อยในพื้นที่อำเภอเบตง มากไปกว่านั้น นักท่องเที่ยวยังเลือกใช้บริการในสัดส่วนที่น้อย อย่างไรก็ตาม บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทั้งสองประเภทนี้เป็นตลาดที่น่าสนใจและท้าทายความสามารถของผู้ให้บริการท่องเที่ยวในอำเภอเบตง หากผู้ให้บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในพื้นที่สามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ได้ ก็จะสร้างรายได้กลับคืนมาได้มากเช่นกัน

ส่วนกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในอำเภอเบตง จังหวัดยะลาที่นักท่องเที่ยวต้องการใช้บริการมากที่สุด 5 ลำดับแรก ได้แก่ บริการเดินป่า ปั่นจักรยาน ชมธรรมชาติ, บริการบ่อน้ำร้อนเบตง, บริการเยี่ยมชมโบราณสถาน, บริการอาหารและโภชนบำบัด, บริการนวดแผนโบราณ และบริการอ่านหนังสือ ฟังเพลง ชมงาน

ศิลปะ นักท่องเที่ยวมีความเต็มใจจ่ายเฉลี่ยในแต่ละกิจกรรมระหว่าง 276 บาทถึง 440 บาทต่อคนต่อครั้ง ถึงแม้ว่านักท่องเที่ยวมีความเต็มใจจ่ายน้อย แต่ผู้ให้บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในพื้นที่ก็ต้องให้ความสำคัญ เพราะกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในกลุ่มนี้ เป็นกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในอำเภอเบตง หากยังรักษาตลาดนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ไว้ได้ จะทำให้เกิดรายได้หมุนเวียนในพื้นที่มากขึ้น

2) ความเต็มใจจ่ายเพื่อบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของนักท่องเที่ยวจะแตกต่างกันไปตามสัญชาติ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพ ระดับรายได้ ช่องทางการรับข้อมูล ลักษณะการเดินทางท่องเที่ยว ที่พักแรม ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว ประสบการณ์การใช้บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และการเลือกใช้บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในพื้นที่อำเภอเบตง ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย มีความเต็มใจจ่ายเพื่อบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมากกว่านักท่องเที่ยวชาวไทย ดังนั้นผู้ให้บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในพื้นที่จึงควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียเป็นลำดับแรก

เมื่อจำแนกนักท่องเที่ยวตามอายุ ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวยังมีอายุมากขึ้น ยิ่งมีความเต็มใจจ่ายเพื่อบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมากขึ้นด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักท่องเที่ยวที่มีอายุระหว่าง 50-59 ปี ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยววัยใกล้เกษียณอายุการทำงานนั้น มีความเต็มใจจ่ายเพื่อบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเฉลี่ยสูงสุด คือ 3,411 บาทต่อคนต่อครั้ง เนื่องจากนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีความพร้อมด้านรายได้ จึงมีกำลังซื้อที่มากกว่านักท่องเที่ยวกลุ่มอื่นๆ รองลงมา คือ นักท่องเที่ยวที่มีอายุมากกว่า 60 ปี มีความเต็มใจจ่ายเฉลี่ยเท่ากับ 2,775.6 บาทต่อคนต่อครั้ง อย่างไรก็ตามนักท่องเที่ยวสองกลุ่มนี้ มีสัดส่วนเพียงร้อยละ 16.75 ของนักท่องเที่ยวทั้งหมด แต่ในอนาคตมีโอกาที่จะเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากประเทศไทยกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ หากผู้ประกอบการสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมกับนักท่องเที่ยวในกลุ่มสูงวัยได้ ย่อมเป็นการขยายโอกาสทางการตลาดให้มากขึ้นกว่าเดิม

เมื่อจำแนกนักท่องเที่ยวตามศาสนา ผู้วิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวที่นับถือศาสนาอิสลาม แม้ว่าจะเป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มที่ใหญ่ที่สุด คิดเป็นร้อยละ 49.50 ของนักท่องเที่ยวทั้งหมด แต่เป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มที่มีความเต็มใจจ่ายเพื่อบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในอำเภอเบตง จังหวัดยะลำน้อยที่สุด คือ 2,219.9 บาท ทั้งนี้เป็นเพราะบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพบางประเภทไม่ได้เอื้อต่อการใช้บริการของนักท่องเที่ยวที่นับถือศาสนาอิสลาม เช่น บริการอาหารและโภชนาบำบัด บริการนวดแผนโบราณ หากผู้ประกอบการในพื้นที่สามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพฮาลาล ก็จะเป็นการขยายตลาดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้อีกทางหนึ่ง จาก

ผลการวิจัย พบว่า นักท่องเที่ยวที่นับถือศาสนาอิสลามชื่นชอบบริการเดินป่า ปีนจักรยาน ชมธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทะเลหมอกอัยเยอร์เวง ชูญงซิลิปัต ดังนั้นอาจใช้พื้นที่ดังกล่าว เป็นจุดเริ่มต้นการพัฒนาบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสำหรับนักท่องเที่ยวมุสลิม

ความเต็มใจจ่ายเพื่อบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพิ่มขึ้น ตามระดับการศึกษาและระดับรายได้ของนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น เมื่อจำแนกนักท่องเที่ยวตามอาชีพ ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มพนักงานล่วงเวลาเป็นกลุ่มที่มีความเต็มใจจ่ายเพื่อบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมากที่สุดเฉลี่ย 3,807.3 บาทต่อคนต่อครั้ง รองลงมา คือ นักท่องเที่ยวที่เกษียณจากการทำงาน ที่มีความเต็มใจจ่ายเฉลี่ย 3,317.2 บาทต่อคนต่อครั้ง นักท่องเที่ยวกลุ่มพนักงานล่วงเวลาส่วนหนึ่งมีลักษณะงานแบบ freelance ซึ่งสามารถจัดการเวลาการทำงานได้ด้วยตนเอง ดังนั้นหากผู้ประกอบการในพื้นที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวสามารถทำงานได้ ขณะที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ ย่อมดึงดูดให้นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ เข้ามาใช้บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในพื้นที่ได้มากขึ้น

สอดคล้องกับบริษัทนำเที่ยวที่เป็นตัวแปรสำคัญในการทำตลาดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในอำเภอเบตง ทั้งในแง่การให้ข้อมูลบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพกับนักท่องเที่ยว และการนำเสนอบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในแผนการนำเที่ยว เห็นได้จากความเต็มใจจ่ายเพื่อบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของนักท่องเที่ยวที่ได้รับข้อมูลจากตัวแทนนำเที่ยวหรือเดินทางท่องเที่ยวกับบริษัทนำเที่ยวมีมูลค่าที่สูงกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับนักท่องเที่ยวที่ได้รับสื่อจากช่องทางอื่นๆ หรือเดินทางมาท่องเที่ยวกับเพื่อนหรือเดินทางมาท่องเที่ยวกับครอบครัว

เมื่อจำแนกนักท่องเที่ยวตามประเภทที่พักแรม แม้ว่านักท่องเที่ยวที่ใช้บริการโฮสเทลเป็นที่พักแรมจะมีสัดส่วนที่ไม่มากนักเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมด แต่ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มดังกล่าวเป็นนักท่องเที่ยวที่มีความเต็มใจจ่ายเพื่อบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพโดยเฉลี่ยสูงสุดคือ 3,530.7 บาทต่อคนต่อครั้ง ในขณะที่นักท่องเที่ยวที่ใช้บริการค่ายพักแรมเป็นที่พัก เป็นกลุ่มที่มีความเต็มใจจ่ายโดยเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ 1,664.1 บาทต่อคนต่อครั้ง ทั้งนี้เนื่องจากค่ายพักแรมส่วนใหญ่อยู่ห่างไกลจากแหล่งชุมชน จึงทำให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสใช้บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้จำกัดเพียงหนึ่งถึงสองกิจกรรมเท่านั้น แตกต่างจากโฮสเทลที่ส่วนใหญ่เปิดให้บริการในเขตชุมชนของอำเภอเบตง จังหวัดยะลา ทำให้นักท่องเที่ยวที่ใช้โฮสเทลเป็นที่พักแรมมีโอกาสเลือกใช้บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้หลากหลายมากกว่า พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่ใช้บริการโฮสเทลเป็นที่พักแรม สอดคล้องกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่ใช้บริการโรงแรมเป็นที่พักแรม ซึ่งมีสัดส่วนมากถึงร้อยละ 76 ของจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมด โดยนักท่องเที่ยวที่

ใช้บริการโรงแรมเป็นที่พักรวมมีความเต็มใจจ่ายเพื่อบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเฉลี่ยที่ 2,585.3 บาทต่อคนต่อครั้ง

เมื่อจำแนกนักท่องเที่ยวตามค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวในอำเภอเบตง จังหวัดยะลา นักท่องเที่ยวที่มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวไม่เกิน 3,000 บาทต่อคนต่อครั้ง เป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่ที่สุดที่มาท่องเที่ยวในอำเภอเบตง จังหวัดยะลา คิดเป็นร้อยละ 37.25 ของนักท่องเที่ยวทั้งหมด แต่นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้กลับมีความเต็มใจจะจ่ายมากถึง 2,321.9 บาทต่อคนต่อครั้ง แสดงให้เห็นว่า ค่าใช้จ่ายเพื่อบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมีสัดส่วนที่สูงเมื่อเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวโดยรวมของนักท่องเที่ยวในกลุ่มนี้ แตกต่างจากนักท่องเที่ยวในกลุ่มอื่นๆ ที่มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวมากกว่า 3,000 บาทต่อคนต่อครั้ง กลับมีความเต็มใจจ่ายเพื่อบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพน้อยลง เพราะกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอาจถูกทดแทนด้วยกิจกรรมท่องเที่ยวในลักษณะอื่นๆ เช่น การใช้จ่ายเพื่อบริการท่องเที่ยวในยามราตรี การใช้จ่ายเพื่อของที่ระลึก และการใช้จ่ายเพื่อสินค้าและบริการการท่องเที่ยวอื่นๆ เป็นต้น

เมื่อพิจารณาถึงประสบการณ์การใช้บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของนักท่องเที่ยวแล้ว ผลการศึกษาพบว่า ประสบการณ์การใช้บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพบางประเภท ส่งผลให้นักท่องเที่ยวมีความเต็มใจจ่ายเพิ่มมากขึ้น ประสบการณ์การใช้บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเหล่านั้นประกอบด้วย ประสบการณ์การใช้บริการสปาและเสริมความงาม ประสบการณ์การใช้บริการนวดแผนโบราณ ประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงศาสนา ประสบการณ์การใช้บริการคอร์สบำบัดความเครียดฯ ประสบการณ์การใช้บริการตรวจสุขภาพ และประสบการณ์การใช้บริการแพทย์แผนจีน สะท้อนให้เห็นว่า ประสบการณ์การใช้บริการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพในกลุ่มนี้ เป็นตัวแปรสำคัญที่จะช่วยให้นักท่องเที่ยวมีความเต็มใจจ่ายเพื่อบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมากขึ้น ผู้ประกอบการท่องเที่ยวจึงควรสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เช่น บริการคอร์สบำบัดความเครียดฯ บริการตรวจสุขภาพ และบริการแพทย์แผนจีน ให้เกิดขึ้นในอำเภอเบตง และประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ทดลองใช้และเกิดประสบการณ์ในการใช้บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพนั้น

3) การประมาณการความเต็มใจจ่ายเพื่อบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในอำเภอเบตง ตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติและนำไปประมาณการความเต็มใจจ่ายในแบบจำลองสมการถดถอยเชิงเส้นหลายตัวแปร ประกอบด้วย ตัวแปรอายุ ระดับการศึกษา และการใช้บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ 10 ประเภท ได้แก่ กิจกรรมบ่อน้ำร้อนเบตง, กิจกรรมสปาและเสริมความงาม, กิจกรรมนวดแผนโบราณ, กิจกรรมท่องเที่ยวเชิงศาสนา, กิจกรรมคอร์สบำบัดความเครียด, กิจกรรมอ่านหนังสือ ฟังเพลง ชม

ศิลปะ, กิจกรรมเดินป่า ปีนจักรยาน ชมธรรมชาติ, กิจกรรมอาหารและโภชนาบำบัด, กิจกรรมตรวจสุขภาพ และกิจกรรมแพทย์แผนจีน

นักท่องเที่ยวกลุ่มอ้างอิงของแบบจำลองซึ่งมีอายุระหว่าง 20-29 ปี มีการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาโท และใช้บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอีก 3 ประเภทที่เหลือ มีความเต็มใจจ่ายเพื่อบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเท่ากับ 240.70 บาทต่อคนต่อครั้ง หากนักท่องเที่ยวมีอายุมากขึ้นอยู่ในกลุ่มอายุ 30-39 ปี 50-59 ปี และ 60 ปีขึ้นไป ก็จะมีค่าใช้จ่ายที่เต็มใจจ่ายเพิ่มขึ้นอีก 191.8, 264.5 และ 179.3 บาทต่อคนต่อครั้ง ตามลำดับ และหากมีการศึกษาในระดับปริญญาโทขึ้นไปก็จะมีค่าเต็มใจจ่ายเพิ่มขึ้นอีก 154.2 บาทต่อคนต่อครั้งที่เดินทางมาท่องเที่ยว

นอกจากนี้ หากนักท่องเที่ยวในกลุ่มอ้างอิงของแบบจำลองเลือกใช้บริการเชิงสุขภาพประเภทใดประเภทใน 10 ประเภทข้างต้นเพิ่มเติม ความเต็มใจจ่ายเพื่อบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพก็จะเพิ่มขึ้นจาก 240.70 บาทต่อคนต่อครั้งที่เดินทางมาท่องเที่ยวอีก 347, 458, 380, 470, 1,486, 271, 314, 395, 1,669 และ 467 บาทต่อคนต่อครั้งที่เดินทางมาท่องเที่ยวตามลำดับ

จากแบบจำลองข้างต้น ความเต็มใจจ่ายเพื่อบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของนักท่องเที่ยวที่เลือกใช้บริการบ่อน้ำร้อนเบตง โดยมีอายุระหว่าง 30-39 ปี และมีการศึกษาระดับปริญญาโท ซึ่งประมาณการได้จะเท่ากับ $240 + 347 + 191.8 + 154.2 = 933$ บาทต่อคนต่อครั้งที่เดินทางมาท่องเที่ยว หรือนักท่องเที่ยวที่เลือกใช้บริการนวดแผนโบราณ โดยมีอายุ 60 ปีขึ้นไปและมีการศึกษาในระดับที่ต่ำกว่าปริญญาโท จะมีความเต็มใจจ่ายที่ประมาณการได้จากแบบจำลองเท่ากับ $240 + 380 + 179.3 = 799.3$ บาทต่อคนต่อครั้งที่เดินทางมาท่องเที่ยว เป็นต้น

5.3 สรุปผลการศึกษาผลกระทบของสถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในอำเภอเบตง จังหวัดยะลาต่ออุปสงค์ความต้องการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวมาเลเซียที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในอำเภอเบตง จังหวัดยะลา

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยในข้อนี้ ทางผู้วิจัยต้องการศึกษาว่า เหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวในอำเภอเบตง จังหวัดยะลาหรือไม่ โดยใช้แบบจำลองทางด้านเศรษฐมิติที่เรียกว่า SARIMA with Intervention โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 แบบจำลองคือ แบบจำลองสำหรับนักท่องเที่ยวไทยและแบบจำลองสำหรับนักท่องเที่ยวมาเลเซีย ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาในแต่ละแบบจำลองได้ดังนี้

1) อุปสงค์การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวไทย ที่ต้องการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในอำเภอเบตง จังหวัดยะลา ภายใต้สถานการณ์ความไม่สงบ

จากการศึกษา ทางผู้วิจัยใช้ข้อมูลอนุกรมเวลารายเดือนจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดยะลา จากสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดยะลา ซึ่งข้อมูลที่ได้รับ มีปัญหาหลายประการ ยกตัวอย่างเช่น

ประการแรก ข้อมูลอนุกรมเวลาที่ได้รับจากสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดยะลา ไม่มีคุณภาพ หมายความว่า ข้อมูลที่หน่วยงานได้ทำการจัดเก็บไว้เป็นข้อมูลรายเดือนจำนวน 60 เดือนเท่านั้น ตั้งแต่เดือนมกราคม 2556 – ธันวาคม 2560 เท่านั้น ซึ่งถือว่ามีความน้อยมากเมื่อนำมาใช้วิเคราะห์ในแบบจำลอง

ประการที่สอง ข้อมูลที่ได้มา สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดยะลา แจ้งว่าข้อมูลจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าพักแรมในโรงแรมที่ตั้งอยู่ในจังหวัดยะลา ซึ่งไม่ได้ถูกจำแนกกว่า จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าพักแรมในอำเภอเบตงมีจำนวนเท่าไร ซึ่งข้อมูลทั้งหมดเป็นข้อมูลโดยภาพรวมทั้งจังหวัด และได้รับจากแจ้งจากเจ้าหน้าที่ว่า “คาดว่าร้อยละ 80 ของจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าพักแรมในจังหวัดยะลา น่าจะเป็นตัวเลขที่นักท่องเที่ยวพักค้างคืนในอำเภอเบตง” ซึ่งจากคุณภาพของข้อมูลที่ได้ ส่งผลต่อการวิเคราะห์ในแบบจำลอง ทำให้ผลการศึกษาที่ได้จากแบบจำลองไม่ตรงกับความเป็นจริง

ประการที่สาม ลักษณะของข้อมูลที่ได้มา มีลักษณะเป็นรูปแบบ ซ้ำๆกันในทุกๆเดือนในแต่ละปีชัดเจนเกินไป เหมือนไม่ได้มีการเก็บข้อมูลจริงๆ ลักษณะเหมือนผู้จัดทำข้อมูลคาดคะเนจำนวนนักท่องเที่ยว ยกตัวอย่างเช่น ปี 2557 นักท่องเที่ยวเพิ่มจากปี 2556 ในแต่ละเดือน 10% ซึ่งเป็นอย่างนี้ทั้ง 5 ปี ซึ่งลักษณะของข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นในรูปที่ 4.9 ในบทที่ 4

หลังจากได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลภายใต้แบบจำลอง SARIMA with intervention โดยการรวบรวมเหตุการณ์สถานการณ์ความไม่สงบที่คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในอำเภอเบตง จังหวัดยะลาของนักท่องเที่ยวชาวไทย ซึ่งรวบรวมเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในช่วงเดือนมกราคม 2556 ถึงเดือนธันวาคม 2560 ที่ทางผู้วิจัยคาดว่าจะมีผลกระทบต่อการเดินทางมีดังนี้

- เมษายน 2556 เหตุระเบิดขบวนรถนายอิศรา ทองธวัช รองผู้ว่าราชการจังหวัดยะลา ในเขตรอยต่ออำเภอบันนังสตา-ธารโต
- ธันวาคม 2556 เหตุระเบิดที่อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา

- เมษายน 2557 เหตุระเบิดและไฟไหม้บ้านเรือนประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองยะลา
- สิงหาคม 2557 เหตุระเบิดและไฟไหม้บ้านเรือนประชาชนในเขตเทศบาลนครยะลา
- กุมภาพันธ์ 2558 เหตุระเบิดในเขตเทศบาลเมืองนราธิวาส
- กรกฎาคม 2558 เหตุการณ์ลอบวางระเบิดเสาไฟฟ้าแรงสูงในพื้นที่อำเภอธารโต จังหวัดยะลา
- ตุลาคม 2559 เหตุการณ์ลอบวางระเบิดร้านก๋วยเตี๋ยวในตลาดโต้รุ่ง เทศบาลเมืองปัตตานี
- พฤษภาคม 2560 เหตุระเบิดหน้าห้างสรรพสินค้าบีคี่ ซูเปอร์เซ็นเตอร์ สาขาปัตตานี
- ธันวาคม 2560 กลุ่มก่อความไม่สงบบุกจี้รถทัวร์สายเบตง-กรุงเทพฯ ลอบวางระเบิดสายไฟฟ้าแรงสูงกระแสไฟฟ้าในเมืองเบตงดับ

จากการวิเคราะห์โดยใช้แบบจำลอง SARIMA with Intervention พบว่าเหตุการณ์ที่มีผลกระทบต่อ การตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวในอำเภอเบตง จังหวัดยะลา ของนักท่องเที่ยวชาวไทย มีเพียงเหตุการณ์เดียว เท่านั้น คือ เหตุการณ์ลอบวางระเบิดหน้าร้านก๋วยเตี๋ยว (เย็นตาโฟที่เบ้ม) ในตลาดโต้รุ่ง เขตเทศบาลเมือง ปัตตานี เมื่อเดือนตุลาคม 2559 ทำให้หลังจากเหตุการณ์ระเบิดครั้งนั้น จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทาง ไปท่องเที่ยวในอำเภอเบตงลดลงไปช่วงหนึ่ง เนื่องจากไม่มั่นใจในความปลอดภัยในการเดินทางไปท่องเที่ยวที่ อำเภอเบตง ส่วนเหตุการณ์อื่นๆ ไม่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย ซึ่งจากการวิเคราะห์ของ ผู้วิจัย มองว่าเหตุการณ์ระเบิดตลาดโต้รุ่ง เทศบาลเมืองปัตตานี ไม่น่าจะมีผลกระทบต่อ การตัดสินใจเดินทาง ไปท่องเที่ยวอำเภอเบตงของนักท่องเที่ยวชาวไทย เพราะเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเหมือนไม่มีความสัมพันธ์หรือดูเหมือน ไม่มีนัยยะสำคัญต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวไทย ซึ่งถ้าให้เปรียบเทียบกับทั้ง 8 เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เหตุการณ์ที่น่าจะมีผลต่อการตัดสินใจเดินทางไปท่องเที่ยวในอำเภอเบตงมากกว่า เหตุการณ์ระเบิดตลาดโต้รุ่งปัตตานีคือ เหตุการณ์ลอบวางระเบิดเสาไฟฟ้าแรงสูงในพื้นที่อำเภอธารโต จังหวัด ยะลา หรือกลุ่มก่อความไม่สงบบุกจี้รถทัวร์สายเบตง-กรุงเทพฯ ลอบวางระเบิดสายไฟฟ้าแรงสูง ทำให้ กระแสไฟฟ้าในเมืองเบตงดับ

2) อุปสงค์การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวมาเลเซีย ที่ต้องการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในอำเภอ เบตง จังหวัดยะลา ภายใต้สถานการณ์ความไม่สงบ

ในส่วนของอุปสงค์การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวมาเลเซียที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในอำเภอเบตง ภายใต้สถานการณ์ความไม่สงบ ทางผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์ข้อมูลจำนวนนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียที่เดิน ทางผ่านด่านตรวจคนเข้าเมืองเบตง จากสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองเบตง โดยข้อมูลทั้งหมดเป็นข้อมูลอนุกรม

เวลารายเดือนตั้งแต่มกราคม 2547 ถึง กันยายน 2561 รวมทั้งสิ้น 177 เดือน ในส่วนของข้อมูลสถานการณ์ความไม่สงบ ทางผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมแล้วพบว่า เหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในชายแดนภาคใต้ 33 เหตุการณ์ น่าจะมีผลต่อการตัดสินใจเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในอำเภอเบตง จังหวัดยะลาของนักท่องเที่ยวมาเลเซีย ยกตัวอย่างเช่น เหตุการณ์เมษายน 2547, เหตุการณ์การชุมนุมที่มีสยิดกรือเซะ อ.เมือง จ.ปัตตานี, ตุลาคม 2547 เหตุการณ์การสลายการชุมนุมหน้าสถานีตำรวจภูธรตากใบ จังหวัดนราธิวาส, เมษายน 2558 เหตุการณ์ระเบิดพร้อมกัน 3 จุดในจังหวัดสงขลาคือ สนามบินนานาชาติหาดใหญ่ หน้าห้างคาร์ฟูร์ (บีคซี เอ็กซ์ตรา ในปัจจุบัน) และโรงแรมกรีนเวิลด์พาเลซ สงขลา, เหตุการณ์ระเบิดในเดือนมีนาคม 2555 ณ ห้างลิการ์เด็นท์ พลาซ่า หาดใหญ่ ซึ่งเกิดขึ้นพร้อมกับกับการระเบิดถนนรวมมิตร ในเขตเทศบาลนครยะลา เหตุการณ์ระเบิดหน้าโรงแรมฮอติเคย์ ฮิลล์ (ฟูฟูน่า) อำเภอเบตง จังหวัดยะลา หรือเหตุการณ์อื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ภาคใต้ แต่น่าจะส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในอำเภอเบตงของนักท่องเที่ยวมาเลเซีย เช่น เหตุการณ์ภัยพิบัติสึนามิ ในเดือนธันวาคม 2547 ฯลฯ

จากการวิเคราะห์โดยใช้แบบจำลอง SARIMA with Intervention พบว่าเหตุการณ์ที่มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในอำเภอเบตง ของนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย มีด้วยกัน 8 เหตุการณ์ ที่หลังจากเกิดเหตุการณ์แล้ว มีผลทำให้นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียลดลง คือ 1) เมษายน 2547 เหตุการณ์สลายการชุมนุมที่มีสยิดกรือเซะ จังหวัดปัตตานี 2) ธันวาคม 2549 เหตุการณ์วางระเบิดธนาคาร 6 แห่งพร้อมกันในคืนวันที่ 31 ธันวาคมในอำเภอเมืองยะลา 3) มีนาคม 2550 เหตุการณ์ใช้อาวุธยิงถล่มรถตู้สายเบตง-หาดใหญ่ ทำให้มีผู้เสียชีวิตเป็นจำนวนมากในเขตอำเภอยะหา จังหวัดยะลา 4) กันยายน 2550 ระเบิดป่วนเมืองในหลายพื้นที่ของจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส โดยการวางระเบิดในที่จอดรถในศาลากลางจังหวัดยะลา 5) กุมภาพันธ์ 2553 เหตุระเบิดในอำเภอบันนังสตา โดยการจุดระเบิด เมื่อเจ้าหน้าที่เข้าตรวจสอบจุดเกิดเหตุริมถนนสาย 410 6) กุมภาพันธ์ 2557 เหตุระเบิดคาร์บอมบ์และเพลิงไหม้ ในเขตเทศบาลนครยะลา 7) สิงหาคม 2557 เหตุระเบิดหน้าโรงแรมฮอติเคย์ ฮิลล์ หรือ ฟูฟูน่า ในเขตเทศบาลเมืองเบตง 8) กรกฎาคม 2558 เหตุการณ์ลอบวางระเบิดเสาไฟฟ้าแรงสูงในพื้นที่อำเภอธารโต ส่งผลให้ไฟฟ้าดับทั่วเมืองเบตง ซึ่งเหตุการณ์ทั้ง 8 เหตุการณ์เป็นเหตุการณ์ที่รุนแรงหรือเป็นเหตุการณ์ที่สื่อมวลชนตีข่าวใหญ่โต หรือเกี่ยวข้องกับอำเภอเบตงโดยตรง เมื่อมีการเผยแพร่ข่าวออกไป ส่งผลต่อความเชื่อมั่นและการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวมาเลเซีย หรืออาจจะมีการเตือนจากทางการมาเลเซียเพื่อขอความร่วมมือให้นักท่องเที่ยวมาเลเซียงดเดินทางมาท่องเที่ยวในอำเภอเบตงก่อน จนกว่าเหตุการณ์จะเข้าสู่ภาวะปกติ

จากเหตุการณ์ทั้งหมด ส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในอำเภอเบตงของนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียลดลงไปชั่วขณะหนึ่ง หลังจากนั้นเมื่อเหตุการณ์สงบลง ก็เข้าสู่ภาวะปกติ ในส่วนของการพยากรณ์จำนวนนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในอำเภอเบตง ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียจะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในอำเภอเบตงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในช่วงเทศกาลต่างๆ ของทั้งไทยและมาเลเซียเช่น นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียจะเดินทางผ่านตรวจตรวจคนเข้าเมืองเบตง เป็นจำนวนมากในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นเทศกาลตรุษจีน ช่วงเดือนสิงหาคม ซึ่งเป็นวันหยุดราชการของประเทศมาเลเซียโดยเฉพาะวัน Merdeka Day วันประกาศอิสรภาพจากรัฐบาลอังกฤษ ช่วงเดือนธันวาคม ซึ่งเป็นช่วงปิดภาคการศึกษาในประเทศมาเลเซีย ในทางตรงกันข้ามเดือนพฤษภาคมและเดือนตุลาคม จะเป็นช่วงที่นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียเดินทางเข้ามาน้อย เนื่องจากเป็นเดือนที่ไม่มีวันหยุดราชการในรัฐที่อยู่ใกล้ๆ ประเทศไทย ซึ่งถ้ารัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องการสนับสนุน ส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมืองเบตง อาจจะจัดให้มีกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเดือนดังกล่าว เพื่อเชิญชวน ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในเบตงตลอดทั้งปี เพื่อให้การท่องเที่ยวในอำเภอเบตงมีความต่อเนื่องตลอดทั้งปี

ผลการศึกษาข้างต้น แสดงให้เห็นว่า อิทธิพลของเหตุการณ์เหตุการณ์ไม่สงบส่งผลกระทบต่อ การตัดสินใจเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอเบตง จังหวัดยะลา สอดคล้องกับ อัครพงศ์ อันทองและปวีณา คำพุกะ (2552) และ อัครพงศ์ อันทอง, วิเชนเต้ รามอส, ฮาเวีย เรย์-มัดดิเอระและมิ่งสรรพ์ ขาวสะอาด (2554) ที่พบว่า เหตุวินาศภัย ความไม่สงบทางการเมือง การรัฐประหารและวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจโลก ส่งผลกระทบต่อจำนวนนักท่องเที่ยวชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย เช่นเดียวกับ Rati Wongsathan (2018) ที่พบว่า ความไม่สงบทางการเมือง ภัยธรรมชาติ มลภาวะทางอากาศ วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจโลก ส่งผลกระทบต่อจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ และ Muhammad H.L., Suhartono and Bahrom S. (2010) และ Min C.H.J., Lim C. and Kung H.H. (2011) ที่พบว่า วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ ภัยก่อการร้าย และการเกิดโรคระบาด ส่งผลต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศอินโดนีเซียและไต้หวัน

5.4. ข้อเสนอเชิงนโยบาย

1) การพัฒนาการให้บริการของกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีศักยภาพทั้ง 9 ประเภท ได้แก่ บริการเดินป่า ปั่นจักรยาน ปีนเขา ชมธรรมชาติ, บริการเยี่ยมชมโบราณสถานและชุมชนท่องเที่ยว, บริการอ่านหนังสือ ฟังเพลง ชมงานศิลปะ, บริการบ่อน้ำร้อนเบตง, บริการสปาและเสริมความงาม, บริการนวดแผนโบราณ, บริการท่องเที่ยวเชิงศาสนา, บริการอาหารและโภชนาบำบัด สุดท้ายคือบริการตรวจสุขภาพ เพื่อรักษาศักยภาพในการแข่งขัน ตลอดจนการพัฒนาบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีอยู่เดิมให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น โดยพิจารณาถึงปัจจัยบวก และปัจจัยลบที่มีต่อกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในแต่ละประเภท พิจารณาปรับปรุงสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวให้ดีขึ้นเพื่อรองรับการขยายตัวของนักท่องเที่ยวในอนาคต อีกทั้งพิจารณาแนวทางในการประสานความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐ หน่วยงานท้องถิ่น และภาคเอกชน ในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ ในกรณีหน่วยงานรัฐไม่มีศักยภาพในการบริหารจัดการควรพิจารณาให้ภาคเอกชนเข้ามารับสัมปทานในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวแทนการดำเนินงานของภาครัฐ หรืออาจจะใช้รูปแบบการร่วมทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน. (Public Private Partnership : PPP) ในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว เช่น บ่อน้ำร้อนเบตง ที่หน่วยงานรัฐยังไม่สามารถบริหารจัดการพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) จากการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวที่มีความเต็มใจจ่ายสูง ส่วนใหญ่จะมีอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป และเป็นนักท่องเที่ยวที่มีกำลังซื้อ ดังนั้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ ควรพิจารณาพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวแบบพำนักรานาน (long stay) สำหรับผู้สูงอายุ ซึ่งธุรกิจประเภทนี้กำลังได้รับความนิยมและเป็นที่ต้องการของตลาดนักท่องเที่ยว เนื่องจากประเทศไทยและประเทศข้างเคียงกำลังเผชิญต่อสังคมผู้สูงอายุ จึงเป็นโอกาสที่ดีที่ภาครัฐหรือภาคเอกชนในพื้นที่จะลงทุนพัฒนาแหล่งพำนักระยะยาว เช่น หมู่บ้านสำหรับผู้สูงอายุ ตลอดจนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตามแนวทางอารยสถาปัตยกรรมหรือการออกแบบเพื่อคนทั้งมวล (Universal design) เพื่อให้รองรับนักท่องเที่ยวได้ทุกกลุ่ม ประกอบกับในปี 2563 สนามบินนานาชาติเบตงจะเปิดให้บริการอย่างเป็นทางการ การเดินทางของผู้สูงอายุเข้ามาท่องเที่ยวและพำนักระยะยาวในอำเภอเบตง ก็จะสะดวกมากขึ้น

3) เนื่องจากนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียเชื้อสายจีนมีอุปสงค์ต่อสมุนไพรและผลิตภัณฑ์ยาแผนโบราณของผู้ประกอบการในพื้นที่อำเภอเบตง สะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพและโอกาสในการพัฒนาบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพประเภทบริการตรวจสุขภาพ และบริการแพทย์แผนจีน ถึงแม้ในปัจจุบันนักท่องเที่ยวจะใช้บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในกลุ่มนี้ไม่มากนัก แต่ผลการศึกษาพบว่า หากนักท่องเที่ยวมีประสบการณ์ในการใช้

บริการมาก่อน ก็จะมีความต้องการใช้บริการและเต็มใจจ่ายเพื่อบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพมากยิ่งขึ้น ทางผู้วิจัยพบว่า อำเภอเบตงมีศักยภาพในการพัฒนาการแพทย์แผนจีน อีกทั้งมีประชากรเชื้อสายจีนอยู่มาก หากมีสถาบันทางการแพทย์แผนจีนเปิดให้บริการ ก็คาดว่าจะ成为จุดขายใหม่ให้การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้

4) นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียที่นับถือศาสนาอิสลาม เป็นนักท่องเที่ยวอีกกลุ่มหนึ่งที่มีศักยภาพและชื่นชอบแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ เช่น ทะเลหมอกอัยเยอร์เวง ทะเลหมอกขุนงูซิลิปัต ดังนั้นการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่นับถือศาสนาอิสลามเป็นการเฉพาะ จะเปิดตลาดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพได้เพิ่มขึ้นอีกทางหนึ่ง

5) จากสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในอำเภอเบตงที่มีแนวโน้มมากขึ้นตามลำดับ และในปี 2563 สนามบินนานาชาติเบตงจะเปิดให้ดำเนินการอย่างเป็นทางการ ปัญหาความแออัดของการจราจรและที่จอดรถ ตลอดจนปัญหาขยะและความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อม ย่อมเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน ดังนั้นภาครัฐและภาคเอกชนในพื้นที่ จึงควรมีแผนการรองรับการขยายตัวของนักท่องเที่ยวที่ชัดเจน ตลอดจนพิจารณาพัฒนาพื้นที่ตามแนวคิดเมืองอัจฉริยะ (Smart city) เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการใช้พื้นที่มากยิ่งขึ้น

5.5. ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยต่อไป

1) จากผลการศึกษาข้างต้น ผู้วิจัยค้นพบว่า ปัจจัยทางด้านศาสนา ส่งผลกระทบต่อการเลือกใช้บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียที่นับถือศาสนาพุทธ มีลักษณะการใช้บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่แตกต่างจากนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียที่นับถือศาสนาอิสลาม ตลอดจนความเต็มใจจ่ายเพื่อบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างเห็นได้ชัด ดังนั้นเพื่อให้ผลการศึกษามีประโยชน์ต่อภาคที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วนมากยิ่งขึ้น การสุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งต่อไป ควรพิจารณาสุ่มตัวอย่างโดยคำนึงถึงสัดส่วนของนักท่องเที่ยวตามการนับถือศาสนาเพิ่มเติม นอกเหนือไปจากสุ่มตัวอย่างตามสัญชาติของนักท่องเที่ยว

2) การใช้ข้อมูลทุติยภูมิจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดยะลาของสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดยะลา เพื่อประมาณแนวโน้มจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอเบตง แม้ว่าจะสามารถแสดงให้เห็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของจำนวนนักท่องเที่ยวในระยะยาวได้ แต่มีข้อจำกัดหากจะนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ศึกษาถึงผลกระทบเชิงฤดูกาล เพราะข้อมูลจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดยะลาบางส่วนเกิดขึ้นจากการประมาณ

การด้วยโครงสร้างจำนวนนักท่องเที่ยวที่ได้จากสำรวจในบางปี เช่น ข้อมูลรายเดือนในปี 2561 ประมาณการด้วยโครงสร้างนักท่องเที่ยวในปี 2560 เป็นต้น ผลการวิเคราะห์จึงไม่สะท้อนความเป็นจริง

3) การประมาณการจำนวนนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียและนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอเบตง จังหวัดยะลา จากข้อมูลที่เกิดขึ้นในอดีตจนถึงปัจจุบัน (กันยายน 2562) ค่าพยากรณ์ที่ได้จึงไม่นับรวมถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ และการสร้างสนามบินนานาชาติเบตงที่จะเปิดการให้บริการอย่างเป็นทางการในปี 2563 ซึ่งคาดว่า ในอนาคตจะส่งผลให้มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในอำเภอเบตงมากขึ้น ปัจจัยต่างๆที่กำหนดการเลือกใช้บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและความเต็มใจจ่ายเพื่อบริการดังกล่าวอาจเปลี่ยนแปลงไป จึงจำเป็นต้องศึกษาเพิ่มเติมในอนาคต

Prince of Songkla University
Pattani Campus